

Tweede Kamer der Staten-Generaal
t.a.v. de leden van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Postbus 20018
2500 EA 'S-Gravenhage

Datum : 15 november 2019
Ons Kenmerk : 2019/MK/jvo/066
Onderwerp : WGO Emancipatie

Geachte leden van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

De technologische industrie is de groeimotor van de toekomst en daarmee een aantrekkelijke sector om in te werken. Maar blijkbaar geldt dat nog niet voor vrouwen: het aantal vrouwen dat werkzaam is in een technisch beroep is laag. In 2018 waren dat er in totaal 201.000, slechts 13% van het totaal aantal personen met een technisch beroep. FME wil samen met bedrijven, het onderwijs en de overheid aan de slag om meer vrouwen in de techniek te krijgen en te behouden. Hiervoor lanceren we binnenkort onze *Actieagenda 'Vrouwen in Techniek'*. Graag attenderen wij de commissie op een aantal zorgelijke ontwikkelingen om bij het WGO Emancipatie te betrekken.

Nederland scoort slecht op het gebied van gendergelijkheid, met name wanneer je dit vergelijkt met andere landen in West-Europa¹. Vrouwen in Nederland werken veel in deeltijd, hebben een lager maandinkomen en zijn minder vaak vertegenwoordigd in managementfuncties. Ook zien wij dat relatief weinig vrouwen kiezen voor een technische studie of technisch beroep.

Genderstereotypen te bestrijden

De 'gender gap' is een hardnekkig probleem in de technologische industrie dat moet worden opgelost. Hier gaan wij ook mee aan de slag, maar deze kloof kan niet worden gedicht zolang het systeem erachter niet wordt aangepakt. Genderstereotypen worden versterkt door: uitgesproken en sociale normen ten aanzien van onderwijs, loopbaan en zorg; de ongelijke spreiding van gender over sectoren, waarbij mannen in de meerderheid zijn in onze sector en een ongelijke verdeling tussen betaald werk en onbetaalde zorg.

FME vraagt u om bij de minister aan te dringen op een nationaal beleid dat zich richt op het bestrijden van genderstereotypen. Denk hierbij aan positieve beeldvorming rond thema's als werkende moeders, zorgende vaders en het gebruik van kinderopvang.

Kiezen voor Techniek moet voor vrouwen een vanzelfsprekende keuze zijn

Bewustwording verdient in het bijzonder aandacht in het onderwijs. In Nederland wordt nogal zwart-wit gedacht als het gaat om de combinatie van gender en bèta, blijkt uit onderzoek.² Die associaties zijn hardnekkig en worden van kinds af aan – onbedoeld – ingeprent. Het blijkt dat kinderen al vanaf de basisschoolleeftijd impliciete en expliciete genderstereotype opvattingen voorgeschoteld krijgen van ouders, leerkrachten, de media en tijdens alledaagse bezigheden zoals spelletjes. Die hardnekkige associaties vormen een groot gevaar voor de prestaties van Nederlandse meisjes op het

¹ Graven, W. Mekala, K. (2018) McKinsey Global Institute The power of parity. Het potentieel pakken: de waarde van meer gelijkheid tussen mannen en vrouwen op de Nederlandse arbeidsmarkt.

² Nosek, Brian A. e.a. (2009), National differences in gender-science stereotypes predict national sex differences in science and math achievement.

gebied van bèta en techniek, voor hun interesse ervoor, voor hun schoolloopbaankeuzes én hun professionele loopbaan. We zien dat hierdoor jongens bij de start van het voortgezet onderwijs meer interesse in en ervaring met exacte vakken en techniek hebben dan meisjes.

Technische opleidingen worden als moeilijk gezien

Belangrijk is het beeld van technische opleidingen te veranderen. Uit onderzoek, uitgevoerd in opdracht van FME, blijkt dat technische opleidingen vaak worden gezien als moeilijk en met een geringe slaagkans. Groepen die risicomijdend zijn (wat bij meisjes vaker het geval is) kiezen daardoor minder snel voor techniek³. Tegelijkertijd geven bedrijven in de technische sector juist aan op zoek te zijn naar talent met kwaliteiten als het kunnen werken in teams, een innovatieve houding en het kunnen omgaan met feedback⁴.

FME neemt in haar Actieagenda expliciete acties op die wij als sector oppakken om dit imago te verbeteren, en de minister van Onderwijs en Emancipatie is goed gepositioneerd om maatregelen te nemen die dit ondersteunen, zoals het stimuleren van een aangepast curriculum van technische opleidingen dat beter aansluit bij de behoeften van meisjes en verplichte trainingen voor docenten over hun impliciete genderstereotype opvattingen.

FME pleit voor ondersteuning vanuit de overheid voor het verbeteren van het imago van het technisch onderwijs, hierbij kan worden gedacht aan curriculum dat aansluit bij belangstelling van meisjes en bewustwording bij docenten over hun impliciete genderstereotype opvattingen. FME denkt hier graag in mee.

De juiste randvoorwaarde

FME ondersteunt de streefcijferregeling van 30% vrouwen in topposities en kijkt uit naar de kabinetsreactie op de aanbevelingen van de Commissie Monitoring en het SER-advies. Maatregelen zijn nodig om een doorbraak te bereiken. Indien het kabinet kiest voor een tijdelijk vrouwenquotum, moet de overheid ook randvoorwaardelijke maatregelen nemen om het voor vrouwen aantrekkelijker te maken om meer uren te werken, bijvoorbeeld op het gebied van kinderopvang, ouderschapsverlof en fiscale maatregelen.

FME ziet graag maatregelen terug in de kabinetsreactie op de aanbevelingen van de Commissie Monitoring en het SER-advies om bedrijven te stimuleren te voldoen aan het landelijke streefcijfer van 30%, met daarbij aanvullende maatregelen die het aantrekkelijker maken voor vrouwen om meer uren te werken.

Ter afsluiting

Meer gelijkheid tussen mannen en vrouwen op de arbeidsmarkt is niet alleen een morele en sociale kwestie, maar ook van vitaal belang voor de Nederlandse economie. Een grotere gendergelijkheid leidt tot een forse toename van het bbp, volgens McKinsey is dat zelfs meer dan 100 miljard euro⁵. Meer vrouwen op de werkvloer heeft voor bedrijven positieve effecten op hun bedrijfsresultaten, innovatiekracht en klanttevredenheid. FME wil daarom samen met bedrijven, onderwijs en de

³ Cheps onderzoek 'Deelname aan opleidingen voor techniek: OESO statistieken en beleidsinitiatieven' (2019).

⁴ <https://www.fme.nl/nl/system/files/publicaties/FME%20NWO%20TOP%20onderzoek%20Werken.pdf>

⁵ The power of parity. How advancing women's equality can add \$12 trillion to global growth, McKinsey Global Institute, September 2015.

overheid eraan bijdragen dat meer vrouwen kiezen voor – en blijven werken in – de technologie. FME ontwikkelt nu een Actieagenda met daarin maatregelen die wij samen met onze bedrijven gaan nemen om meer vrouwen aan te trekken om in onze mooie sector te komen en blijven werken. We hopen de Actieagenda dit najaar te lanceren. In de tussentijd hopen wij dat het kabinet bovenstaande acties onderneemt.

FME is graag bereid om bovenstaande nader toe te lichten. U kunt hiervoor contact opnemen met Marline Kester, Public Affairs FME (marline.kester@fme.nl of 06 – 27346611).

Met vriendelijke groeten,

Ineke Dezentjé Hamming-Bluemink
Voorzitter